

בבל כפי הנראה כבר לא נכבש מעכו והכנרת ולמעלה¹³, וכפי שמשמע מהתרגום יונתן ותרגום ירושלמי בפסוקים האלו שבבית שני היה השטח בידי יון ואומות אחרות.

גבול מזרח: "והתאייתם לכם לגבול קדמה מחצר עינן שפמה. וירד הגבל משפס הרבלה מקדם לעין, וירד הגבל ומחה על פתח ים פנרת קדמה. וירד הגבול הירדנה והיו תוצאתיו ים המלח זאת תהיה לכם הארץ לגבלתיה סביב". כיום אזור זה נמצא רובו בשטח מדינת ישראל, וחלקו בלבנון וסוריה, והוא גובל בדרומו בערבה ובמדבר אדום, במערב בים התיכון, בצפון בנהר פרת, ובמזרח בהרי הגולן, בכנרת ובנהר הירדן.

ב. עבר הירדן המזרחי, שטח ראובן, גד וחצי שבט המנשה, אשר חולק ע"י משה (כמבואר בספר יהושע¹⁴):

הערים הגובלים בדרום: "מערוער אשר על שפת נחל ארנון והעיר אשר בתוך הנחל וכל המישר מידבא עד דיבון".

ערי המרכז והערים הגובלים בדרום: "וכל ערי סיחון מלך האמרי אשר מלך בחשבון עד גבול בני עמון".

ערי הצפון, והערים הגובלים בצפון: "והגלעד וגבול הגשוירי והמעכתי וכל הר חרמון וכל הבשן עד סלכה. כל ממלכות עוג בבשן אשר מלך בעשתרות ובאדרעי הוא נשאר מיתר הרפאים ויכס משה וירשם".

מובלעות בתוך שטח הכיבוש הישראלי: "ולא הזרישו בני ישראל את הגשוירי ואת המעכתי, וישב גשור ומעכת בקרב ישראל עד היום הזה".

כיום אזור זה נמצא בדרומו בשטחו של ירדן ובצפונו בסוריה וחלקו ברמת הגולן, והוא גובל בהרי מואב בדרום, נהר הירדן במערב, והרי סוריה והגולן בצפון.

ג. התנחלות שבט לוי:

שבט לוי לא קיבל נחלה בא"י, ככתוב בתורה¹⁵: "אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל" וקיבל ערים מיוחדות בנחלות כל השבטים, עם מגרשי הערים, הכל כמתואר בספר יהושע, וכן קיבלו את ששת ערי המקלט.

ד. התנחלות שאר השבטים:

שאר שבטי ישראל התנחלו כסדרם בארץ ככתוב בספר יהושע (פרקים יג-כב) וכאן רק נתאר בכללויות את האזורים והגבולות, ושמות ערים בנחלתם, וכן גבולות עכשויים¹⁶.

13. גיטין ב. 14. יג, ט-יג. 15. במדבר יח, כ. 16. הפרטים במדור זה, אינם מבוססים, והם רק בכלליות ע"פ הפסוקים ביהושע, וממקורות חיצוניים. המטרה בהבאת חלק זה, הוא לתת מבט כללי על מקומות ונחלות שבטים המוזכרות לאורך תקופת המלכים פעמים רבות, ועי"ז יוכל הקורא לעיין במדור זה ולקבל מבט כללי על המקום.

ירבעם בן נבט

שם אמו צרועה

משבט אפרים

מלך 22 שנה מקוטעות.

בשנת 18 למלכו מלך אביה 3 שנים, ובשנת 21 למלכו התחיל למלוך אסא.

מלך משנת ב'תתקס"ד (2964) [-796] עד בתתקפ"ה (2985) [-775].

353 שנה לפני חורבן בית המקדש, 220 שנה לפני גלות עשרת השבטים.

הנביאים בזמנו: אחיה השילוני. עידו. שמעיה הנביא.

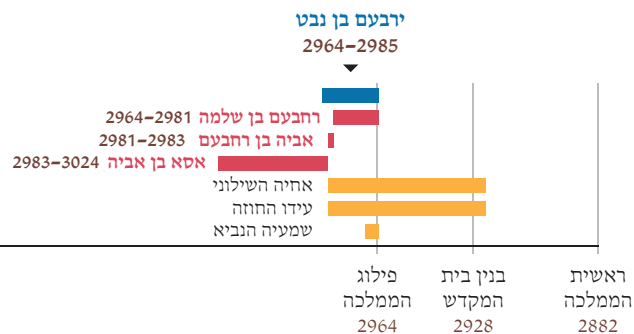
מלך רשע ביותר ונמנה בין המלכים שאין להם חלק לעוה"ב, שם עגל בדרן ובבית אל לזבווח לו בשלש רגלים. נלחם עם אביה מלך יהודה ולבסוף נגפו, בסוף מלכותו חלה בנו אביה, ואמר לאשתו ללכת לאחיה הנביא שהמליכו, והוא התנבא שלא ישאר זכר לבית ירבעם.

תולדותיו בארוכה:

ירבעם היה עבד שלמה בתחילה, וכשראה שלמה כי זרזי הוא במלאכתו, הפקיד בידי את מלאכת הגזברות של המס על בית יוסף - כלומר על מנשה ואפרים (כיון שהיה משבט אפרים). פעם אחת כשפגש את הנביא אחיה השילוני בשדה, דברו ביניהם ד"ת, ואז קרע אחיה את בגדו לשנים עשר חלקים, ואמר לירבעם את מאמר ה', שהנו קורע את ממלכת ישראל ועשרה שבטים מתוך ה-12 ילכו לירבעם והשאר לבן שלמה שימלוך אחריו למען השאיר ניר ושארית לבית דוד. והיה אם ילך בדרכי ה' ובדרך הישר יתן לו הקב"ה מלכות כמו שנתן לדוד. - וכל זאת כיון ששיחתוני וניאצוני והרגיזוני והשתחוו לשיקוצי מואב ועוד.

ויבקש שלמה להמית את ירבעם כששמע את המעשה, אך ירבעם ברח מצרימה מפני שלמה אל שישק מלך מצרים שהחליף את פרעה חותן שלמה, והוא (שישק) לא היה אוהב שלמה, לפיכך בחר ירבעם לברוח אליו.⁹⁶

וכשמת שלמה המלך, חזר ירבעם ממצרים, וכפי המתואר ב'חיים והפעלים' על רחבעם מלך יהודה נתנו לרחבעם זקני ישראל שני אפשרויות וכו' ולבסוף אכן מלך ירבעם על עשרת השבטים ורחבעם על יהודה ובנימין.

96. רד"ק מ"א יא, מ.

אָסָא בֶן אֲבִיָּה

שם אמו מעכה בת אבישלום¹²⁴ (זהו לשון הפסוק אמנם כוונת הפסוק שהיתה זו אם-אביו¹²⁵).

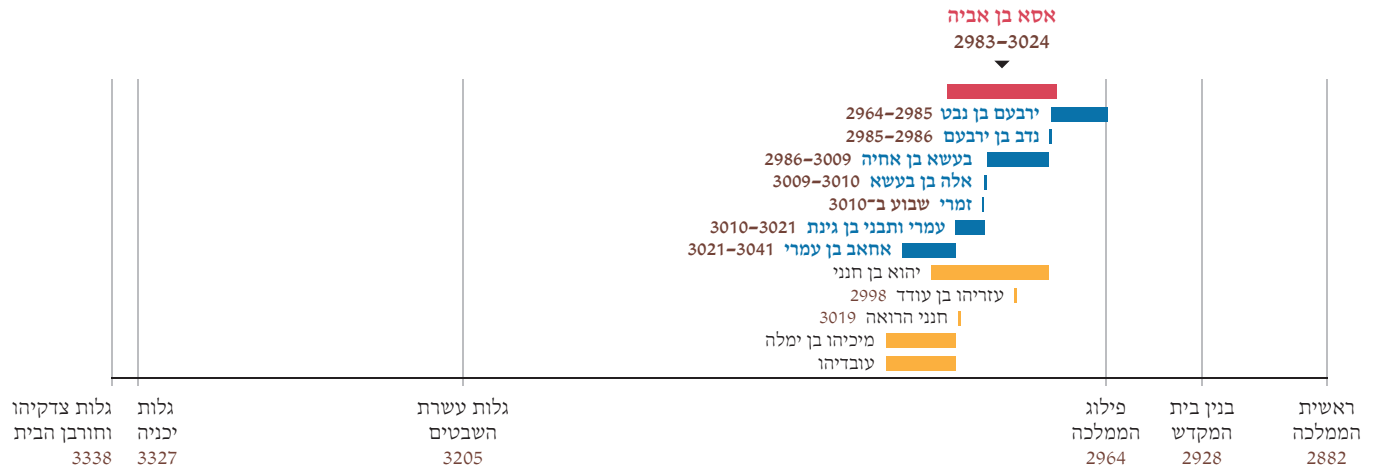
מלך 41 שנה¹²⁶.

נדב בן ירבעם מלך בשנתו השנייה, ובעשא בשנתו השלישית, אלה בנו בשנתו ה-26, וזמרי, ועמרי ותבני בשנתו ה-27, בשנתו ה-31 התחתן עם עמרי חיתון שגרם לחיסול תבני ולמלכותו של עמרי בכיפה¹²⁷, ואחאב מלך בשנתו ה-38. מלך משנת ב'תתקפ"ג (2983) [-777], עד ג'כ"ד (3024) [-736]. 314 שנה לפני חורבן בית המקדש, 181 שנה לפני גלות עשרת השבטים.

הכהנים בזמנו: יהורם.

הנביאים בזמנו: עזריהו בן עודד. חנני הרואה. יהוא בן חנני.

"וַיַּעַשׂ אֶסָא הַיִּשְׂרָאֵלִי כְּדוֹד אָבִיו"¹²⁸, "וַיֹּאמֶר לַיהוָה לְדְרוֹשׁ אֶת יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְלַעֲשׂוֹת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה"¹²⁹, ותשקוט הממלכה לפניו, ולא היה מלחמות כי הניח ה' לו, ולכן יכל לבנות ערי מצודה ביהודה¹³⁰. בשנת חמש-עשרה¹³¹ (15) למלכותו, זרח מלך הכושי יצא נגדו למלחמה במליון אנשי חיל, כנגד 580,000 איש שהיו לאסא, אסא קרא לה', והכושים נגפו לפניו, ובזז מהם ביזה רבה ושלל רב¹³², אח"כ יצא עזריהו בן עודד ונבא לפני אסא וכל העם "יֵי עִמּוֹכְם בְּהִיּוֹתְכֶם עִמּוֹ, וְאִם תִּדְרֹשׁוּהוּ יִמְצָא לָכֶם, וְאִם תַּעֲזֹבֻהוּ יַעֲזֹב אֶתְכֶם", והמשיך וחזק את אסא והעם בפעלם הטוב. כשמוע אסא הדברים האלה העביר את השיקוצים מכל ערי יהודה ובנימין ומהערים שלכד מאפרים, ואחר כן קבץ את כל העם מיהודה ובנימין ומאפרים ומשמעון שנספחו אליו בראותם כי ה' עמו (היה זה בשנת 15 למלכותו), וזבחו זבחים רבים מן השלל, ונבאו בברית לדרוש את ה', וכל אשר לא ידרוש יומת¹³³. הסיר את הגילולים, ואת כל הע", הוריד את אמו (אם-אביו)

124. וכנ"ל אצל אביה. 125. רד"ק מ"א טו, י. 126. מ"א טו, י. 127. סדע"ר פרק שבעה עשר. 128. מ"א טו, יא; ודוגמתו דבה"ב יד, א. 129. דבה"ב יד, ג. 130. שם שם, ד-ה. 131. סד"ע פט"ז. 132. דבה"ב יד ז-י. 133. דבה"ב טו, א-יח.

יהואחז (שְׁלוֹם) בֶּן יֵאֲשִׁיָּהוּ

שם אמו חמוטל בת ירמיהו מלבנה⁷¹⁰.

מלך 3 חודשים. בגיל 23.

בשנת גשט"ז (3316) [-444].

22 שנה לפני חורבן בית המקדש, 111 שנה לגלות עשרת השבטים.

הכהנים בזמנו: חלקיהו.

הנביאים בזמנו: ירמיהו.

עשה הרע בעיני ה' כמו שעשו אבות אבותיו. פרעה נכו אסרו ברבלה בארץ חמת, ונתן מס על ירושלים 100 ככר כסף וזהב והמליך תחתיו את אחיו יהויקים (אליקים), והביא את יהואחז מצרימה⁷¹¹.

תולדותיו בארוכה:

ליאשיהו היו ארבעה בנים⁷¹²: "הַבְּכוֹר יוֹחָנָן הַשֵּׁנִי יְהוִיָּקִים הַשְּׁלִישִׁי צְדָקְיָהוּ הָרְבִיעִי שְׁלוֹם. וּבְנֵי יְהוִיָּקִים יְכַנְיָהוּ בְּנוֹ צְדָקְיָהוּ בְּנוֹ", וארבע שיטות יש בזה:

א⁷¹³. שלום הוא יהואחז, ואח"כ מלך אחיו הגדול יהויקים, ואח"כ מלך בנו יכניה וצדקיהו שמלך אח"כ היה צדקיהו בן יאשיהו הבן השלישי, וזה שלא המליכו את הבכור יוחנן, שלא כהוגן עשו, וחפצו בו כיון שהיה נמשך אחר מעלליהם הרעים.

ב⁷¹⁴. יהואחז הוא יוחנן, ואח"כ מלך יהויקים ובנו, ושלום הוא צדקיהו, ומש"כ הרביעי צדקיהו, היינו שמלך רביעי אחר יאשיהו (אחרי יהואחז יהויקים ויהויכין), ויהויקים הוא הבכור ומש"כ שיוחנן הבכור היינו בכור למלכות.

ג⁷¹⁵. יהואחז הוא יוחנן, ושלום הוא יהויכין בן יהויקים, ונקרא בן יאשיהו שבני בנים הרי הם כבנים, וצדקיהו הוא צדקיהו בן יאשיהו.

ד⁷¹⁶. יהואחז הוא שלום, וצדקיהו הוא בן יהויקים אחי יכניה, ונקרא בן יאשיהו שבני בנים הרי הם כבנים, ונקרא דוד יכניה שהיה אהובו ורעו.

709. עיי' בחייו ועליו. 710. מ"ב כג, לא. 711. מ"ב כג, לב-לה. 712. דבהי"א ג, טו. 713. רלב"ג מ"ב כג, ל ע"פ ראב"ע